



16/02/2022

## המלצות הגנת הצומח במלון אביב במבנים ובשטח פתוח, הערבה וכיכר סדום 2022

### הערות כלליות חשובות

1. בגידול אשר תוצרתו מיועדת ליצוא משתמשים בתכשירים המותרים על פי דרישות חברת היצוא. **שימו לב!** לא כל תכשיר המותר לשימוש לשיווק בארץ מותר גם ליצוא. רשימת תכשירי הדברה מצורפת בדפון נפרד.
2. לאחר הריסוס יש להקפיד על ימי המתנה לפני קטיף כפי שמצוין בתווית (לשוק המקומי) או ברשימות תכשירי הדברה ליצוא (לפי רשימת היצואן).
3. לפני הטיפול יש לקרוא את התווית שעל אריזת התכשיר ולפעול בהתאם.
4. פעילות הדבורים חיונית להאבקה יעילה, לכן חשוב לטפל בהתאם להנחיות ספק הדבורים.
5. אין לרסס צמחים הנמצאים בעקה (כמו צימאון).
6. אין להשאיר תכשיר הדברה במים, אפילו לא לשעות מעטות בלבד, אלא אם מצוין אחרת בתווית התכשיר.
7. יש לטפל לחילופין בתכשירי הדברה מסוגים שונים למניעת היווצרות עמידות של הפגעים השונים.

### מזיקים

#### זבובי מנהרות - מנהרנים

בערבה מופיעים שני מינים של מנהרנים העלולים לגרום להתייבשות העלים על ידי יצירת מנהרות בתוכם. **למנהרן החממות** יש רימה צהובה ומנהרות מפותלות בצדו העליון של העלה. **למנהרן העורקים** רימה בצבע קרם ומנהרות לאורך העורקים בצדו התחתון של העלה. נקבה מטילה את ביציה ברקמת העלה, ורימת המזיק הבוקעת מהביצה ניזונה מרקמת העלה (פרנכימה) העלה ומשאירה אחריה מנהרה מפותלת. הרימה מתגלמת מחוץ לעלה או בקרקע. מומלץ לטפל עם תחילת הופעתם כדי לא לאבד שליטה בהדברה. תכשירי הדברה מצורפים בדפון תכשירי הדברה

#### כנימות עלה

כנימות עלה הדלועיים מהווים בעיה קשה בגידול מלון וגורמת לנזקים: 1. נזק ישיר - דיכוי צימוח והפרשת טל-דבש דביק על העלים, עליו מתפתחות פטריות ה"פייחת". 2. נזק עקיף - העברת מספר וירוסים בגידול.

#### כנימת עש הטבק

כנימת עש הטבק מזיק מפתח בגידול. היא גורמת לנזק ישיר ע"י מציצת את תוכן העלים ויבושם; הכנימה מפרישה טל-דבש בדומה לכנימות עלה. הנזק העקיף של כנימת עש הטבק מתבטא בעברת וירוסים רבים, ביניהם: וירוס המוזאיקה של הקרא, וירוס הצהבת העלים של הדלועיים, וירוס התקפלות העלים של הקישוא ווירוס הכלורוזה של האבטיח. להדברת המזיק יש לעיין בדפון התכשירים. יש לציין שהפצת המחלות הוויראליות במרחב מתבצעת ע"י הבוגרים של כנימת עש הטבק, ויש להקפיד להדביר אותם במיוחד במחצית הראשונה של תקופת הגידול

#### אקרית אדומה וצהובה

אקרית אדומה ניזונה מעלוות הצמח ועלולה לגרום לייבושה. המזיק מתפתח היטב במשך כל עונת הגידול בזכות תנאי טמפרטורה נוחים ולחות יחסית נמוכה במנהרות. להדברת המזיק כדאי להקפיד ליישם את התכשירים בצורה מיטבית ביותר: בנפח התרסיס המתאים, בסוג המרסס המתאים ובמינון ושילובים המצוינים בתווית התכשירים.

#### אקרית העיוותים

בחממות המלון עלולה האקרית להסב נזק המתבטא בעיוותים, בייבוש ובעצירת קדקודי הצמיחה. **הדברה:** תכשירי אבמקטין (ורטימק ודומיו), תכשירי גופרית.

#### תריפס קליפורני/תריפס הטבק

מזיק זה בדרך כלל אינו מהווה בעיה, אך כשהוא מופיע בכמות גדולה עלול להסב נזק המתבטא בייבוש העלים ובעצירת הצימוח, בפירות ניתן להבחין בהכספה של הקליפה והתופעה מפריעה לשיווקם.

## זחלי עשי לילה

לפיגמה, הליוטיס, פלוסיה, פרודניה, עש הרקפת - לרוב אינם מהווים בעיה. נזקם העיקרי מתבטא בגירוד קליפת הפרי.

## זבוב הדלועיים

הנקבה מטילה ביצים אל תוך החנטים הצעירים. המזיק עלול לגרום נזקים כלכליים כבדים – ירידה ביבול. מומלץ לרסס בטלסטאר את השדה כבר מתחילת החנטה בתדירות של אחת לשבועיים-שלושה.

## מחלות

### קימחון

המחלה נגרמת על ידי פטרייה מהמין *Podosphaera xanthii* (המין הנפוץ ביותר). הפטרייה הינה אקסופרזיטית - התפטיר מתפתח על פני רקמות הצמח (אפידרמיס). החומרים הסיסטמיים הניתנים בקרקע נקלטים על ידי השורשים, נעים עם זרם העצה לעלים, אך כמעט ואינם מגיעים לתאי האפידרמיס. **לפיכך, הדברה בתכשירים סיסטמיים הנקלטים מהקרקע אינה יעילה, ולהדברת המחלה מומלצים טיפולים בריסוס בלבד! הדברה:** מומלץ להתחיל את הריסוסים מאמצע חודש ינואר, בתדירות של אחת ל-10-14 ימים. בעקבות עליית הטמפרטורות בסוף חודש אפריל ניתן להפסיק את הטיפולים נגד המחלה. בהתפרצות המחלה מומלץ ליישם 3-4 טיפולים צפופים במרווח 4-6 ימים בתכשירי הדברה מקבוצת כימיות שונות.

### מחלת ההתמוטטות של המלון

מחלה הנגרמת על ידי פטריית הקרקע: *Monosporascus cannonballus*. הפטרייה תוקפת את שורשי הצמח וגורמת לנבילת הצמחים העמוסים בפרי. **מניעה:** הגמעות בכמה תכשירים החל משבועיים-שלושה משתילה, וטיפול עוקב לאחר 5-6 שבועות.

## מחלות אוהדות לחות

הנזק ממחלות לחות בערבה מוגבל בדרך כלל לתקופת החורף במנהרות. **שמירה על משטר איוורור נכון ומניעת מים חופשיים על הצמחים והפוליאתילן יעזרו במניעת המחלות והדברתן.**

### כשותית

הפטרייה מתפתחת היטב בלחות גבוהה, במים חופשיים ובטמפרטורות מתונות. היא גורמת נזק בעלים בלבד, אך יכולה לגרום לייבוש הצמחים בזמן קצר מאוד. **הדברה:** עם הופעת המחלה כדאי לבצע טיפולים בתכשירים סיסטמיים לחילופין עם תכשירי מנצידן ודומיו מדי 5-7 ימים (בתוספת אוורור) עד להדברתה. חשוב ביותר לאוורר את המבנים. **המחלות קשיונה גדולה, דידימלה ומירוטציום** הן מחלות אוהדות לחות התוקפות את צוואר השורש, גבעולים, פירות ועלים וגורמות לנבילה, בעיקר בתקופת החורף במנהרות עבירות.

### עובש אפור (בוטריטיס)

המחלה מופיעה לעתים רחוקות בתנאי לחות גבוהה מאוד וטמפרטורות מתונות.

### מחלות הנגרמות על ידי חיידקים

נדירות בערבה. המחלות מתפתחות בתנאי לחות גבוהה ומים חופשיים. **הדברה:** ריסוס בתכשירי נחשת.

בברכה,

סבטלנה דוברנינין, ממ"רית בכירה הגנת הצומח, מחוז הנגב

האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ואינו מהווה חוות דעת מומחה לצורך הצגה כראיה בהליך משפטי. על מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות, ושימוש או הסתמכות על המידע המופיע לעיל הינו באחריות מקבל העצה בלבד. אין להעתיק, להפיץ או להשתמש במסמך זה או בחלקים ממנו לצורך הליך משפטי כלשהו, ללא אישור מראש ובכתב של החתומים.